

Sygn. akt IA Ca 1165/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Edyta Jefimko

Sędziowie: SA Barbara Trębska (spr.)

SO (del.) Grzegorz Tyliński

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Likos

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa Z. C.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Wojewodę (...)

o odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 29 czerwca 2012 r., sygn. akt I C 1225/09

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten tylko sposób, że oddala powództwo w zakresie odsetek od zasądzonej kwoty za okres od 8 listopada 2008 r. do dnia 28 czerwca 2012 r.;**
- 2. oddala apelację w pozostałej części;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) na rzecz Z. C. kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I A Ca 1165/12

UZASADNIENIE

Po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa z dnia 7 sierpnia 2008 r., powódka Z. C. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od Skarbu Państwa – Wojewody (...) kwoty 1.210.600 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazała, iż dochodzona przez nią kwota stanowi odszkodowanie za wydanie wadliwych decyzji administracyjnych w przedmiocie sprzedaży lokali mieszkalnych nr (...) w należącym niegdyś do jej ojca T. J. budynku przy ul. (...) w W., położonym na nieruchomości objętej działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze(...). Roszczenie wobec Skarbu Państwa zostało oparte na art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. oraz na fakcie wydania przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. w dniu 30

listopada 2007 roku i w dniu 28 grudnia 2007 roku decyzji stwierdzających, iż decyzje w przedmiocie sprzedaży ww. lokali zostały wydane z naruszeniem prawa.

Pozwany Skarb Państwa – Wojewoda (...) wniósł o odrzuceniu pozwu wobec czasowej niedopuszczalności drogi sądowej, zaś w razie nieuwzględnienia przez Sąd tego zarzutu wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podniósł, iż źródłem szkody po stronie powódki mogłoby być jedynie orzeczenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 30 września 1964 r. utrzymujące w mocy decyzję Prezydium Rady Narodowej w(...) W. z dnia 5 marca 1953 r. w przedmiocie odmowy przyznania powódce prawa własności czasowej do nieruchomości. Dlatego też, zdaniem pozwanego, w sprawie znajduje zastosowanie art. 160 k.p.a. i przewidziany w nim dwuetapowy tryb dochodzenia odszkodowania, którego powódka nie wyczerpała w zakresie drogi administracyjnej, wobec czego pozew winien być odrzucony. Nadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia w oparciu o art. 160 § 6 k.p.a., uznając, że trzyletni termin przedawnienia należy liczyć od daty 26 lipca 1999 r., kiedy to stała się ostateczna decyzja Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast stwierdzająca nieważność decyzji z dnia 30 września 1964 r.

Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2009 r. Sąd Okręgowy odrzucił pozew z powodu czasowej niedopuszczalności drogi sądowej. Po rozpoznaniu zażalenia strony powodowej, Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 3 listopada 2009 r. uchylił zaskarżone orzeczenie. Sąd ten wskazał, iż powódka dochodzi odszkodowania w związku z wadliwymi decyzjami dotyczącymi sprzedaży lokali, a nie decyzji odmawiającej przyznania jej prawa własności czasowej i stanowisko to jest dla sądu rozpoznającego sprawę wiążące.

W dalszych pismach procesowych reprezentująca pozwanego Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa powołała się na treść uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r., sygn. akt III CZP 112/10, podnosząc m.in., że w sprawie znajduje zastosowanie art. 160 k.p.a., wobec czego powódka – wywodząc źródło szkody z decyzji o sprzedaży lokali – nie posiada legitymacji czynnej do występowania w niniejszym procesie, gdyż nie była stroną postępowań, w których zostały wydane decyzje o sprzedaży lokali. Pozwany zaznaczył także, iż w jego ocenie powództwo nie zasługiwałoby na uwzględnienie także w oparciu o przepisy art. 417 k.c., czy też art. 418 k.c.. Zdaniem Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa powódka mogłaby dochodzić odszkodowania jedynie za wydanie wadliwej decyzji dekretowej, jednakże wówczas roszczenie takie należałoby uznać za przedawnione w oparciu o art. 160 § 6 k.p.a.

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.210.600 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 listopada 2008 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 13.941,26 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Orzeczenie to oparł Sąd o następujące ustalenia faktyczne i ocenę prawną.

Zabudowana 4-kondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym nieruchomość położona przy ul. (...) w W., ozn. hip nr (...), stanowiąca własność T. J., objęta została działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze...(Dz.U. nr 50, poz. 279). Z dniem 21 listopada 1945 r., tj. z dniem wejścia w życie dekretu, nieruchomość ta przeszła na własność Gminy(...) W.. Następnie, na podstawie art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz.U. nr 14, poz. 130), nieruchomość gruntowa stała się własnością Skarbu Państwa. T. J. zmarł w dniu 9 maja 1946 r. W dniu 24 czerwca 1948 r. wdowa po nim, M. J. złożyła w imieniu niepełnoletniej córki Z. (powódki) wniosek o przyznanie prawa własności czasowej do tej nieruchomości, który orzeczeniem administracyjnym Prezydium Rady Narodowej w(...) W. nr(...) z dnia 5 marca 1956 r. został rozpatrzony odmownie. Orzeczenie to zostało utrzymane w mocy decyzją Nr (...) Ministerstwa Gospodarki Komunalnej z dnia 30 września 1964 r. W dacie protokolarnego przejęcia nieruchomości, tj. 4 lutego 1965 r. znajdował się na niej budynek frontowy, murowany, trzypiętrowy. Na podstawie umów notarialnych zawartych w wykonaniu decyzji administracyjnych nr (...) z dnia 22 kwietnia 1976 r., nr(...) z 28 grudnia 1978 r., nr (...) z 27 sierpnia 1980 r., nr (...) z 18 sierpnia 1981 r., nr (...) z 22 czerwca 1989 r. i nr (...) z 28 lutego 1990 r. sprzedano dotychczasowym najemcom znajdujące się w przedmiotowym budynku lokale nr (...). Lokal nr (...) został sprzedany powódce i jej mężowi. Z dniem 27 maja 1990 r. nieruchomość gruntowa przy ul. (...) stała się własnością D. – Gminy W. – M., co potwierdził Wojewoda (...) decyzjami: nr 4077 z dnia 22 maja 1991 r. oraz nr (...) z dnia 30 stycznia 1996 r.

Decyzją nr (...) z dnia 26 lipca 1999 r., po rozpoznaniu wniosku Z. C. z dnia 28 kwietnia 1995 r., Prezes Urzędu Mieszkalnictwa i (...) Miast stwierdził nieważność decyzji Ministerstwa Gospodarki Komunalnej z dnia 30 września 1964 r. Decyzją nr (...) z dnia 30 czerwca 2004 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., po rozpoznaniu odwołania Z. C., uchyliło orzeczenie administracyjne Prezydium Rady Narodowej w(...) W. z dnia 5 marca 1956 r. i przekazało sprawę do ponownego rozpoznania przez Prezydenta(...) W.. W dniu 1 czerwca 2005 r. powódce została przekazana ułamkowa część budynku mieszkalnego przy ul. (...) z wyłączeniem lokali sprzedanych o numerach (...) oraz części wspólnych.

W dniu 23 lutego 2006 r. Prezydent(...) W. wydał decyzję nr (...), na mocy której ustanowił na 99 lat prawo użytkowania wieczystego do udziału wynoszącego (...) części gruntu o powierzchni 323 m kw., oznaczonego jako działka ewidencyjna nr (...) w obrębie(...) uregulowanego w KW nr (...), położonego przy ul. (...) w W. na rzecz Z. C.; ustanowił na 99 lat prawo użytkowania wieczystego gruntu o powierzchni 239 m kw. oznaczonego jako działka ewidencyjna nr (...) w obrębie(...)uregulowanego w KW nr (...) położonego przy ul. (...) w W. na rzecz Z. C.; ustalił czynsz symboliczny w tytule ustanowienia prawa użytkowania wieczystego oraz odmówił ustanowienia prawa użytkowania wieczystego do udziału wynoszącego (...) części gruntu opisanego w pkt. I. – oddanego w użytkowanie wieczyste właścicielom lokali mieszkalnych nr (...) znajdujących się w budynku przy ul. (...).

W dniach 30 listopada 2007 r. i 28 grudnia 2007 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. wydało decyzje nr(...)w których stwierdziło, że decyzje w przedmiocie sprzedaży lokali nr (...) zostały wydane z naruszeniem prawa, jednakże nie można stwierdzić ich nieważności z powodu wywołania przez nie nieodwracalnych skutków prawnych. Wartość tych pięciu lokali według ich stanu z dat ich sprzedaży i cen aktualnych, a także z uwzględnieniem obciążenia obligatoryjnym prawem najmu, wynosi 1.210.600 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie w jego ostatecznym kształcie co do należności głównej, tj. w zakresie żądania zasądzenia kwoty 1.210.600 zł tytułem odszkodowania stanowiącego równowartość lokali mieszkalnych nr (...) w budynku przy ul. (...) w W. przy uwzględnieniu ich obciążenia obligatoryjnym prawem najmu. Sąd wskazał, że powódka opierała swe roszczenie na twierdzeniu, iż pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę (...) odpowiada za wyrządzenie jej szkody na skutek wydania wadliwych decyzji administracyjnych w przedmiocie sprzedaży lokali nr (...) w budynku przy ul. (...) w W. w latach 1976 – 1990, których wydanie z naruszeniem prawa stwierdziło Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. w decyzjach z dnia 30 listopada 2007 roku i 28 grudnia 2007 roku. Szkody tej upatrywała w bezpowrotnej utracie prawa własności tychże lokali. Zdaniem jednak Sądu Okręgowego źródłem wskazanej przez powódkę szkody jest pierwotne orzeczenie dekretowe wydane przez Prezydium Rady Narodowej w(...)W. w dniu 5 marca 1956 r. utrzymane w mocy przez Ministerstwo Gospodarki Komunalnej decyzją Nr (...) z dnia 30 września 1964 r. Wskazał, iż warunkiem sine qua non wydania decyzji o sprzedaży lokali było uprzednie wydanie decyzji z dnia 5 marca 1956 r. Odmowa przyznania własności czasowej do nieruchomości spowodowała w konsekwencji przejście budynku na własność Gminy, a następnie Skarbu Państwa, który wobec tego mógł swobodnie rozporządzić znajdującymi się w tym budynku lokalami mieszkalnymi, działając wówczas w dobrej wierze w zakresie przysługującego mu prawa własności. W sprawie niniejszej zaistniał zatem łańcuch przyczyn, które doprowadziły do odjęcia powódce prawa własności przedmiotowych lokali, przy czym podstawowym zdarzeniem sprawczym było wydanie orzeczenia dekretowego w 1956 r. utrzymanego w mocy decyzją z 1964 r. Zbycie lokali na rzecz osób trzecich spowodowało jedynie powstanie nieodwracalnych skutków prawnych, które ostatecznie uniemożliwiły uwzględnienie wniosku dekretowego powódki o przyznanie użytkowania wieczystego do części gruntu. Zdarzenie to nie stanowiło jednak bezpośredniej przyczyny zaistnienia szkody po jej stronie. W stanie faktycznym niniejszej sprawy decyzja nadzorcza (uchylająca orzeczenie dekretowe z 1956 roku stanowiące źródło szkody) została wydana przez SKO w dniu 30 czerwca 2004 r. Mając na uwadze powyższe, Sąd stwierdził, iż zastosowanie znajduje art. 160 k.p.a., zgodnie z regulacją międzyczasową wyrażoną w art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r., nr 162, poz. 1692 ze zm.), według której do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 417, art. 419, art. 420, art. 420⁽¹⁾, art. 420⁽²⁾ i art. 421 k.c., oraz art. 153, art. 160 i art. 161 § 5 k.p.a., w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie tej ustawy. Powołał się Sąd w tym zakresie na uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego

z dnia 31 marca 2011 r., sygn. akt III CZP 112/10 (OSNC 2011, nr 7-8, poz. 75), wyjaśniając w szczególności, iż żadne racje leżące u podstaw ustawy nowelizującej nie przemawiają za dalszym stosowaniem art. 160 § 4 i 5 k.p.a. nie tylko wtedy, gdy stwierdzenie nieważności lub wydania z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. ostatecznej decyzji podjętej przed dniem 1 września 2004 r. nastąpiło po tym dniu, ale i wtedy, gdy nastąpiło ono wcześniej. W konsekwencji powódka przed wniesieniem pozwu nie musiała występować o odszkodowanie na drodze administracyjnej, a zatem w przedmiotowej sprawie nie zaistniała czasowa niedopuszczalność drogi sądowej uzasadniająca odrzucenie pozwu.

Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie pozwolił, w ocenie Sądu, na ustalenie, że wystąpiły także pozostałe przesłanki odpowiedzialności po stronie pozwanego Skarbu Państwa, tj. szkoda oraz związek przyczynowy pomiędzy szkodą a faktem wydania orzeczenia dekretowego odmawiającego powódce przyznania prawa własności czasowej do gruntu nieruchomości przy ul. (...) w W. i skutkującego przejściem własności budynku na rzecz Gminy, a potem, z mocy ustawy w 1950 roku – na rzecz Skarbu Państwa (art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 160 § 2 k.p.a.). Do konkluzji o istnieniu bezpośredniego związku przyczynowego prowadzi dokonana – zgodnie z zaleceniami Sądu Najwyższego - ocena, czy szkoda nastąpiłaby także wtedy, gdyby zapadła decyzja zgodna z prawem (wyrok SN z dnia 6 lutego 2004 roku, sygn. akt II CK 433/02, LEX nr 163987). Należy bowiem przyjąć, że alternatywnym zachowaniem się właściwego organu byłoby przyznanie powódce prawa własności czasowej do nieruchomości, co uchroniłoby ją przed utratą własności posadowionego na gruncie budynku (w tym także znajdujących się w tym budynku lokali).

Jako niezasadne ocenił Sąd zarzuty pozwanego odnośnie istnienia innych obiektywnych prawnych przeszkód do ustanowienia na rzecz powódki prawa własności czasowej, w tym w szczególności w art. 7 ust. 4 dekretu (...), zgodnie z którym, w przypadku nieuwzględnienia wniosku, gmina zaofiaruje uprawnionemu, w miarę posiadania zapasu gruntów - na tych samych warunkach dzierżawę wieczystą gruntu równej wartości użytkowej, bądź prawo zabudowy na takim gruncie. Przepis ten nie przyznaje wnioskodawcy roszczenia o przydzielenie gruntu zamiennego, a także nie stwarza po stronie wnioskodawcy obowiązku oczekiwania na ofertę ze strony gminy w tym przedmiocie. W stanie faktycznym sprawy oferta taka mogła zostać złożona powódce przez Prezydenta(...) W. w dacie wydania decyzji z dnia 23 lutego 2006 r. o częściowej odmowie przyznania jej prawa użytkowania wieczystego do udziału w gruncie z powodu nieodwracalnych skutków prawnych powstałych w wyniku zbycia lokali i oddania przedmiotowej części gruntu w użytkowanie wieczyste osobom trzecim, jednak organ ten nie wyraził wówczas żadnej woli w tej kwestii. W konsekwencji brak jest podstaw do uznania, że roszczenie o odszkodowanie nie służy powódce z uwagi na niewyczerpanie trybu określonego w art. 7 ust. 4 dekretu.

Dalszy z podtrzymywanych przez pozwanego Skarb Państwa zarzutów dotyczył przepisu art. 102 § 1 dekretu z dnia 11 października 1946 roku Prawo rzeczowe, który stanowi, że przeniesienie własności z zastrzeżeniem powrotu na rzecz zbywcy nie jest dopuszczalne, jeżeli nieruchomość jest obciążona prawami osób trzecich. W ocenie Sądu stanowisko pozwanego również i w tym zakresie nie jest zasadne. Co prawda, strona pozwana zdołała wykazać, że grunt położony przy ul. (...) w W. w dacie wydania decyzji z dnia 5 marca 1956 r. był obciążony hipotecznie, jednak ocena tej kwestii z punktu widzenia jej wpływu na możliwość uwzględnienia wniosku o przyznanie własności czasowej do gruntu pozostaje poza kognicją sądu cywilnego. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego w postępowaniu cywilnym sądy nie są władne badać prawidłowości podjęcia decyzji administracyjnej, a w szczególności tego czy istnieją przesłanki, które w świetle przepisów prawa materialnego stanowiły podstawę jej podjęcia. Dzieje się tak niezależnie od treści uzasadnienia decyzji. Decyzja jest w zakresie objętym jej treścią - bez względu na motywy jej podjęcia wyrażone w uzasadnieniu - wyrazem stanowiska organu administracji publicznej wiążącym sądy w postępowaniu cywilnym.

Ustosunkowując się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia powódki, Sąd uznał, że zarzut w tym przedmiocie stanowi nadużycie prawa podmiotowego. Wskazał, że powódka ostatecznie uzyskała wiedzę odnośnie braku możliwości odzyskania prawa własności lokali nr (...), gdy w dniu 1 czerwca 2005 r. został jej fizycznie wydany budynek przy ul. (...) bez przedmiotowych lokali i bez przypadającego na te lokale udziału w nieruchomości wspólnej. Gdyby zatem liczyć trzyletni termin przedawnienia od daty, gdy powódka dowiedziała się o szkodzie, to wówczas jedynie nieznacznie spóźniłaby się ona z wniesieniem powództwa. W ocenie Sądu Zofia C. mogła nadto pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, iż dla dochodzenia odszkodowania za sprzedaż lokali konieczne jest uprzednie przeprowadzenie postępowań administracyjnych w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji

wydanych w tym przedmiocie w latach 1976 – 1990. Sąd zwrócił uwagę na znaczne rozbieżności i zmiany stanowisk jakie występowały na przestrzeni ostatnich kilku lat w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, a także organów administracji, w zakresie zasad dochodzenia roszczeń dekretowych oraz przepisów, które winny stanowić podstawę tychże roszczeń. Większość istniejących wątpliwości (choć nie wszystkie) usunął dopiero Sąd Najwyższy w powoływanej wyżej uchwale z dnia 31 marca 2011 r. Nadal występują jednak różnice stanowisk w zakresie chociażby tego, czy decyzje mające za przedmiot sprzedaż lokali w budynkach objętych uprzednio działaniem dekretu (...), mogą stanowić źródło szkody po stronie następców prawych dawnych właścicieli nieruchomości, oraz – czy osoba nie będąca stroną postępowań, w których te decyzje zostały wydane, może następnie dochodzić odszkodowania w oparciu o art. 160 k.p.a. O ile negatywne stanowisko w tym zakresie zajął Sąd Apelacyjny w Warszawie w swych orzeczeniach z dnia 17 maja 2011 r. sygn. akt I ACa 786/10 i I ACa 845/10, które to stanowisko Sąd orzekający w niniejszej sprawie podzielił, o tyle w orzeczeniu z dnia 2 grudnia 2009 r. wydanym w sprawie I ACa 958/09 Sąd Apelacyjny w Warszawie wyraził odmienny pogląd, który z kolei został podtrzymany przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 czerwca 2012 roku, sygn. akt III CZP 28/12.

Powyższe przemawiało, w ocenie Sądu Okręgowego, za uwzględnieniem powództwa w części podtrzymanej przez stronę powodową na ostatnim terminie rozprawy. Odsetki zasądził Sąd od dnia 8 listopada 2008 roku, tj. od dnia następującego po dniu doręczenia odpisu pozwu Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa reprezentującej pozwanego, przyjmując, że doręczenie odpisu pozwu było w swej istocie doręczeniem wezwania do spełnienia świadczenia w wysokości, która zawiera w sobie kwotę ostatecznie zasądzoną w wyroku (art. 481 k.c. w zw. z art. 454 k.c.). Sąd w całości zasądził na rzecz powódki poniesione przez nią koszty postępowania w sprawie, na podstawie art. 100 k.p.c., gdyż określenie należnej sumy zależało od oceny sądu.

W apelacji od powyższego wyroku, skarżąc go w części uwzględniającej powództwo i rozstrzygającej o kosztach procesu, pozwany zarzucił:

1/ naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 5 k.c. w związku z art. 160 § 6 k.p.a. poprzez przyjęcie, że podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia dochodzonego roszczenia deliktowego stanowiło nadużycie prawa podmiotowego,

- art. 363 § 2 k.c. oraz art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. przez ustalenie odszkodowania według cen z daty orzekania, a jednocześnie zasądzenie odsetek od tak ustalonego odszkodowania począwszy od daty wcześniejszej niż data ustaleniu odszkodowania,

2/ naruszenie przepisów postępowania, tj.

- art. 321 § 1 k.p.c. poprzez zasądzenie na rzecz powódki odszkodowania za szkodę wynikłą z decyzji dekretowej odmawiającej jej poprzednikowi prawnemu prawa własności czasowej do nieruchomości (...) położonej przy ul. (...) w W., podczas gdy roszczenie to nie było objęte żądaniem pozwu, bowiem powódka dochodziła odszkodowania za szkodę wyrządzoną wydaniem wadliwych decyzji o sprzedaży lokali mieszkalnych znajdujących się w ww. budynku,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy decyzją nadzorczą jest decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 30 czerwca 2004 r. uchylająca orzeczenie Prezydium Rady Narodowej w(...) W. z dnia 5 marca 1956 r., co miało wpływ na błędne ustalenie terminu przedawnienia na gruncie art. 160 § 6 k.p.a., a w konsekwencji błędne przyjęcie, że w sprawie znajdzie zastosowanie art. 5 k.c.,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że w sprawie niniejszej decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 30 czerwca 2004 r. uchylająca orzeczenie Prezydium Rady Narodowej w (...) W. z dnia 5 marca 1956 r. jest decyzją nadzorczą w rozumieniu art. 160 § 6 k.p.a.,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że powódka uzyskała wiedzę odnośnie braku możliwości odzyskania prawa do własności lokali nr (...) w dniu 1 czerwca 2005 r. tj. w dacie fizycznego wydania jej budynku przy ul. (...) w W. bez przedmiotowych lokali i bez przypadającego na te lokale udziału w nieruchomości wspólnej.

Zarzucając powyższe wniósł skarżący o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa oraz stosowną zmianę postanowień o kosztach postępowania przez Sądem I instancji i zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych na rzecz pozwanego, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja tylko częściowo (co do odsetek) okazała się zasadna, choć szereg podniesionych w niej argumentów było trafnych.

Rację ma skarżący, iż Sąd Okręgowy nie orzekł w ramach podstawy faktycznej, na której powódka oparła swe roszczenie, czym naruszył przepis art. 321 § 1 k.p.c. Zarówno w pozwie, jak i późniejszych pismach procesowych wskazywała ona, iż dochodzi odszkodowania za szkodę wyrządzoną bezprawnymi decyzjami administracyjnymi dotyczącymi sprzedaży pięciu lokali mieszkalnych, co do której to bezprawności orzeczono decyzjami nadzorczymi z dnia 30 listopada i 28 grudnia 2007 r. Na taką też podstawę żądania wskazał Sąd pierwszej instancji w motywach zaskarżonego wyroku (strona pierwsza i ósma uzasadnienia), a także wcześniej Sąd Apelacyjny rozpoznając zażalenie powódki od postanowienia, mocą którego Sąd Okręgowy odrzucił pozew uznając niedopuszczalność drogi sądowej z uwagi na niewyczerpanie toku postępowania określonego w art. 160 k.p.a. i stwierdzając, że źródłem szkody, naprawienia której dochodzi powódką było orzeczenie dekretowe z 5 marca 1956 r. odmawiające powódce przyznania własności czasowej oraz utrzymująca je w mocy decyzja Ministerstwa Gospodarki Komunalnej z 30 września 1964 r. Sąd Apelacyjny nie podzielając tego stanowiska jednoznacznie wskazał, iż powódka wiąże swą szkodę z decyzjami w sprawie sprzedaży lokalu w budynku przy ul. (...), a sąd rozpoznający roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej tymi właśnie decyzjami administracyjnymi, jest stanowiskiem powódki związany. Oznacza to, że jeżeli Sąd Okręgowy uznał, iż wskazane przez powódkę decyzje administracyjne nie wyrządziły jej szkody w postaci utraty prawa własności pięciu lokali mieszkalnych, i nie ma między tymi decyzjami a szkodą określoną jako pozbawienie prawa własności tych lokali związku przyczynowego, winien powództwo oddalić, a nie orzekać o roszczeniu powódki biorąc za podstawę inne zdarzenie prawne, które w jego ocenie wyrządziło powódce szkodę, naprawienia której w sprawie niniejszej dochodzi. Sąd przy rozpoznawaniu sprawy związany jest z jednej strony samym żądaniem (w tym przypadku kwotą zasądzenia której żądała powódka), a z drugiej podstawą faktyczną tego roszczenia. Związanie sądu granicami żądania obejmuje nie tylko związanie co do samej treści (wysokości) żądania zasadniczego, ale także, co do uzasadniających je elementów motywacyjnych. Sąd orzeka bowiem o roszczeniach, które wynikają z faktów przytoczonych przez powoda. Podstawą wyrokowania w granicach przekraczających żądanie powoda nie mogą być zatem okoliczności faktyczne, nawet jeżeli zostały one przytoczone w toku procesu przez stronę pozwaną, jeżeli tylko powód nie objął ich następnie swoimi twierdzeniami (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 października 1993 r., I CRN 156/93, Lex nr 518175, z dnia 18 marca 2005 r., II CK 556/04, OSNC 2006/2/38, z dnia 9 maja 2008 r., III CSK 17/08, Lex nr 424385, z dnia 15 października 2010 r., III UK 20/10, Lex nr 694242).

Powyższe uchybienie Sądu Okręgowego nie skutkuje jednak uwzględnieniem apelacji. W ocenie Sądu Apelacyjnego mimo naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 321 § 1 k.p.c., zaskarżony wyrok, co do zasady, odpowiada prawu. Sąd Apelacyjny nie podziela bowiem stanowiska tego Sądu odnośnie do braku związku przyczynowego między szkodą w postaci utraty części budynku należącego do poprzednika prawnego powódki, obejmującej lokale objęte decyzjami o ich sprzedaży, a bezprawnymi decyzjami o takiej sprzedaży. Nie podziela też Sąd Apelacyjny poglądu, że decyzje te stanowiły jedynie następstwo odmowy przyznania powódce prawa własności czasowej i nie były źródłem szkody, naprawienia której dochodzi powódka.

Prawidłowa analiza istnienia adekwatnego związku przyczynowego zakłada określenie postaci szkody i jej przyczyny (źródła). Powódka określiła szkodę jako utratę części należącego do jej poprzednika prawnego budynku (pięciu lokali mieszkalnych) i utratę możliwości ustanowienia na jej rzecz prawa użytkowania wieczystego związanego z tymi lokalami, wskutek wydania bezprawnych decyzji administracyjnych w sprawie sprzedaży lokali. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie wyklucza się możliwości konstruowania adekwatnego związku przyczynowego między decyzjami w sprawie sprzedaży lokali innym osobom a szkodą osób uprawnionych, w postaci utraty części budynku (lokali) i związanego z tymi lokalami prawa użytkowania wieczystego. W wyrokach z dnia 4 października 2012 r. w sprawie I CSK 665/11 (Lex nr 1228533) oraz z dnia 15 lutego 2013 r. w sprawie I CSK 332/12, Sąd Najwyższy – w podobnych do obecnego stanach faktycznych – przyjął, że związek przyczynowy może występować jako normalny również wtedy, gdy „pewne zdarzenie stworzyło warunki powstania innych zdarzeń, z których dopiero ostatnie stało się bezpośrednią przyczyną szkody”. Nawiązano zatem do konstrukcji tzw. wielocłonowego związku przyczynowego, w którym określona sekwencja zdarzeń pozwala sądowi oddzielić jednak zdarzenie inicjujące taki ciąg, tj. tworzące warunki dla powstania innych zdarzeń (w tym wypadku wydanie bezprawnej decyzji o odmowie przyznania własności czasowej) i zdarzenie kolejne (ostatnie), które staje się już bezpośrednią przyczyną szkody (w tym wypadku decyzje w sprawie sprzedaży lokali). Oznacza to, że takie zdarzenie można traktować jako samodzielne źródło szkody z punktu widzenia art. 361 § 1 k.c.

Za takim ujęciem związku przyczynowego w rozpoznawanej sprawie może przemawiać sytuacja prawna powódki po zakończeniu postępowań nadzorczych i wywołaniu przez decyzje nadzorcze skutków prawnych *ex tunc*. Jeżeli decyzją Prezydium Rady Narodowej w(...) W. z dnia 5 marca 1956 r. odmawiającą przyznania powódce prawa własności czasowej uznano w postępowaniu nadzorczym za nieważną *ex tunc* (i można ją traktować jako delikt administracyjny), a następnie stwierdzono też, że decyzje o sprzedaży pięciu lokali wydano z naruszeniem prawa, to również te decyzje mogły stanowić samodzielny czyn niedozwolony w rozumieniu art. 415 k.c. Decyzja z dnia 5 marca 1956 r. skutkowałą niepowiększeniem majątku powódki o nowy element majątkowy (własność czasową), ale nie eliminowała możliwości uzyskania tego prawa w przyszłości. Tymczasem nowe delikty administracyjne w postaci decyzji o sprzedaży lokali doprowadziły do trwałego i definitywnego usunięcia z majątku powódki przysługującego jej prawa majątkowego. Co więcej stwierdzenie nieważności decyzji z 5 marca 1956 r. pozwala przyjąć jeszcze i to, że usunięcie definitywne (bezprawie administracyjne) nastąpiło w okresie przysługiwania powódce uprawnienia do uzyskania prawa majątkowego zgodnie ze złożonym wnioskiem. Wyodrębnienie źródła szkody powódki (wadliwych decyzji o sprzedaży lokali) i postaci tej szkody (definitywna utrata pięciu lokali mieszkalnych) pozwala na konstruowanie związku przyczynowego także między tymi zdarzeniami.

Sąd Okręgowy, uznając, że taki związek nie zachodzi, skupił się przede wszystkim na wykazaniu, że szkoda, naprawienia której dochodzi powódka, była skutkiem innych zdarzeń, co jednak, jak wskazano wyżej, nie wyklucza możliwości istnienia takiego związku także między zdarzeniem wskazanym przez powódkę a szkodą. Jak wskazał Sąd Najwyższy w powołanym wyroku z dnia 4 października 2012 r., koncepcja adekwatnego związku przyczynowego zakłada, że określona szkoda może być skutkiem wielu zdarzeń oraz, że normalne następstwa badanej przyczyny mogą być zarówno bezpośrednie jak i pośrednie i pozostawać w relacjach wielocłonowych, a w takiej sytuacji ocenie z punktu widzenia kryterium normalności podlega zależność wielu czynników kauzalnych w ich wzajemnych powiązaniach, zaś ustalenie, że zachodzi normalny związek przyczynowy wymaga zbadania, czy gdyby dane zdarzenie nie wystąpiło, powstałby określony skutek oraz, czy pojawienie się przyczyny danego rodzaju zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia rozpatrywanego skutku, poprzez jej współistnienie i współdziałanie z innymi czynnikami. Jeżeli odpowiedź na te pytania okaże się twierdząca, będzie to równoznaczne z wystąpieniem normalnego związku przyczynowego. W uchwale z dnia 21 marca 2003 r. w sprawie III CZP 6/03 (OSNC 2004/1/4), dotyczącej między innymi kwestii związku przyczynowego pomiędzy szkodą wynikłą z niezaspokojenia uprawnienia do przyznania prawa wieczystej dzierżawy gruntu objętego działaniem dekretu (...), a wydaniem rażąco naruszającej prawo decyzji o odmowie uwzględnienia wniosku złożonego na podstawie art. 7 dekretu - Sąd Najwyższy stwierdził, że o istnieniu takiego związku rozstrzyga ocena całokształtu okoliczności sprawy, mających znaczenie w świetle uregulowania zawartego w art. 361 § 1 k.c. Wskazał, że zgodnie z art. 7 dekretu (...) na Państwie ciążył obowiązek przyznania byłym właścicielom nieruchomości, na ich wniosek, własności czasowej (użytkowania wieczystego)

gruntu, jeżeli nie zachodziły przesłanki z art. 7 ust. 2 dekretu. Niewykonanie tego obowiązku przez Państwo było niewykonaniem zobowiązania powodującym szkodę w majątku wierzyciela - byłego właściciela nieruchomości, w postaci nie wejścia do jego majątku prawa użytkowania wieczystego. Późniejsze stwierdzenie nieważności takiej decyzji eliminowało ją z obrotu *ex tunc*, co otwierało drogę do ponownego rozpoznania wniosku o ustanowienie użytkowania wieczystego i mogło doprowadzić do ustanowienia takiego prawa, a tym samym do wykonania zobowiązania przez Państwo i zlikwidowania wskazanej wyżej szkody. Jeżeli natomiast decyzja o odmowie przyznania własności czasowej nie została w okresie późniejszym wyeliminowana z obrotu, gdyż wywołała trwałe skutki prawne z powodu np. skutecznej sprzedaży lokali w budynku na tej nieruchomości osobom trzecim i w wyniku tego, organ administracyjny działając w trybie nadzoru mógł jedynie poprzestać na stwierdzeniu, że została ona wydana z naruszeniem prawa - nie otwierała się już możliwość ustanowienia użytkowania wieczystego nieruchomości, która została zbyta wraz z lokalami mieszkalnymi. W konsekwencji Państwo definitywnie już nie wykonało swojego zobowiązania powodując stratę w postaci niezyskania prawa własności sprzedanych lokali i prawa użytkowania wieczystego związanego z nimi gruntu. Jeżeli uprawniony dochodził wyrównania tej szkody, to o tym, czy i ewentualnie w jakim zakresie jego powództwo było uzasadnione decyduje istnienie normalnego związku przyczynowego pomiędzy tym uszczerbkiem, a niezgodną z prawem decyzją administracyjną, przy czym konieczne jest także istnienie takiego związku między ogniwami pośrednimi, również tymi, które zostały wskazane w uzasadnieniu decyzji jako podstawa ustalenia, że wadliwa decyzja administracyjna wywołała nieodwracalne skutki. Punktem wyjścia przy badaniu normalnego związku przyczynowego przy szkodach wynikłych z wadliwych decyzji administracyjnych jest bowiem ustalenie, czy wskazana szkoda nastąpiłaby także gdyby decyzja ta nie zapadła albo gdyby zapadła decyzja zgodna z prawem jak również, czy pojawienie się tej decyzji administracyjnej zwiększyło prawdopodobieństwo wystąpienia szkody. W rozpoznawanej sprawie niewątpliwie pierwotna wadliwa decyzja administracyjna z 1956 r. o odmowie przyznania własności czasowej była przyczyną późniejszych, także wadliwych decyzji o sprzedaży lokali. Nie doszło jednak do wyeliminowania z obrotu w całości żadnej z tych decyzji, gdyż, jak stwierdził organ administracyjny w uzasadnieniu decyzji nadzorczych dotyczących decyzji o sprzedaży lokali, decyzje te wywołały trwałe skutki prawne, bowiem doprowadziły do skutecznego zbycia osobom trzecim części lokali wraz z częścią użytkowania wieczystego gruntu. To zaś z kolei stało się przyczyną odmowy przyznania powodom prawa własności do sprzedanych już skutecznie lokali oraz prawa użytkowania wieczystego do związanej z nimi części gruntu, co stwierdzone zostało w uzasadnieniu decyzji z dnia 26 lutego 2006 r. o ustanowieniu na rzecz powódki użytkowania wieczystego tylko części gruntu i prawa własności jedynie części lokali oraz odmowie przyznania tych praw w pozostałym zakresie. Skoro zatem organ administracyjny odmówił przyznania powódce własności części lokali oraz użytkowania wieczystego związanej z nimi części gruntu wskazując, iż stało się tak dlatego, że lokale te zostały skutecznie sprzedane osobom trzecim, na rzecz których ustanowiono też w odpowiedniej części użytkowanie wieczyste gruntu - to okoliczność ta niewątpliwie przemawia za istnieniem normalnego związku przyczynowego pomiędzy bezprawną decyzją o sprzedaży lokali a szkodą powódki polegającą na odmowie przyznania jej prawa własności do sprzedanych już lokali oraz prawa użytkowania wieczystego do związanej z nimi części gruntu.

Niezależnie od tego powiązania kauzalnego nakazującego dostrzec związek przyczynowy pomiędzy decyzją o sprzedaży lokali a szkodą powódki stwierdzić należy, że nie było dostatecznych podstaw do upatrywania związku przyczynowego pomiędzy szkodą a wyłącznie decyzją pierwszą, to jest orzeczeniem administracyjnym z dnia 5 marca 1956 r. odmawiającym przyznania powódce prawa własności czasowej. Decyzja ta istotnie spowodowała, że za właściciela poczytywano Skarb Państwa i Skarb Państwa w tej roli rozporządził nieruchomością. Nie ulega jednak wątpliwości, że gdyby nie było decyzji o sprzedaży lokali, to po stwierdzeniu nieważności orzeczenia z dnia 5 marca 1956 r. i po ponownym rozstrzygnięciu o wniosku dekretowym, powódka uzyskałaby wieczyste użytkowanie całej nieruchomości, a nie tylko udziału w niej, z wyłączeniem sprzedanych lokali. Zatem, jak już to wyżej stwierdzono, i ta decyzja spowodowała niemożność zadośćuczynienia, w tej części, wnioskowi dekretowemu uprawnionego podmiotu. Wielocłonowy związek przyczynowy nie wyłącza przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej jeżeli pomiędzy jego poszczególnymi ogniwami zachodzi zależność przyczynowa adekwatna, a z taką sytuacją mamy do czynienia w sprawie niniejszej. W wyniku działania wielości przyczyn powstał jeden skutek w postaci szkody powódki wyrażającej się co najmniej w postaci utraty części nieruchomości. Ta niepodzielność skutku oznacza też, że nie jest możliwe wyodrębnienie w nim określonych części, które stanowiłyby wyłączny rezultat działania jednej tylko przyczyny. Taki

stan rzeczy zaś powoduje, że powódka była uprawniona do domagania się odszkodowania z powołaniem się na przyczynę drugą, czyli do twierdzenia, że źródłem jego szkody są decyzje o sprzedaży lokali.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego powódka w sprawie niniejszej wykazała istnienie związku przyczynowego między bezprawnymi decyzjami administracyjnymi w sprawie sprzedaży osobom trzecim lokali nr (...) w budynku przy ul. (...) w W. a szkodą w postaci utraty prawa własności tychże lokali i związanego z nimi prawa użytkowania wieczystego, a tym samym dowiodła słuszności podstawy faktycznej żądania i ona winna też decydować o zasadności powództwa. Z tych też względów, Sąd Apelacyjny - mimo trafności zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisu art. 321 § 1 k.p.c. – uznał roszczenie powódki za uzasadnione, aczkolwiek na innej niż przyjął to Sąd Okręgowy podstawie faktycznej, a mianowicie na tej, którą wskazała powódka. Podstawę prawną roszczenia stanowi, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zajęтым w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 31 marca 2011 r. III CZP 112/10 (OSNC 2011/7-8/75), że do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, przepis art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a., co między innymi oznacza, że roszczenia te, zgodnie z art. 160 § 6 k.p.a. przedawniają się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność lub niezgodność z prawem zaskarżonej decyzji administracyjnej.

Powyższe czyni zbędnym ustosunkowanie się do pozostałych zarzutów apelacji, które związane są z przyjętą przez Sąd pierwszej instancji koncepcją, iż źródłem szkody, naprawienia której dochodzi powódka, jest wyłącznie bezprawna decyzja z 1956 r. odmawiająca powódce przyznania własności czasowej. Zarzuty te, głównie dotyczące naruszenia art. 5 k.c. w aspekcie przyjętego przez Sąd Okręgowy naruszenia przez pozwanego prawa podmiotowego wskutek powołania się na przedawnienie roszczenia, nie są adekwatne do rozstrzygnięcia opartego na określonej przez powódkę podstawie faktycznej. Jej roszczenie nie uległo przedawnieniu, jako, że decyzje nadzorcze w stosunku do decyzji w sprawie sprzedaży lokali zapadły w listopadzie i grudniu 2007 r., a pozew powódka wniosła w dniu 7 sierpnia 2008 r.

Niezasadny był podnoszony przez pozwanego przed Sądem pierwszej instancji zarzut, iż powódka nie posiada legitymacji czynnej do występowania z roszczeniem o naprawienie szkody wyrządzonej bezprawnymi decyzjami o sprzedaży lokali mieszkalnych, gdyż nie była stroną tych postępowań.

We wcześniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że jeżeli powód, dochodzący roszczenia odszkodowawczego za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnej z prawem decyzji administracyjnej nie był stroną postępowania administracyjnego, w którym wydano decyzję z naruszeniem prawa, to nie ma zastosowania art. 160 § 1 k.p.a., a zgłoszone roszczenie odszkodowawcze podlega ocenie na podstawie art. 417 k.c. (wyroki z dnia 8 stycznia 2002 r. I CKN 581/99, OSNC 2002/10/28, z dnia 18 listopada 2004 r. I CK 588/04 i z dnia 13 października 2010 r. I CSK 25/10, Lex 1089036). Odmienne stanowisko wyrażone zostało w wyrokach z dnia 11 maja 2011 r. I CSK 164/10 i I CSK 289/10 (Lex nr 960495) oraz z dnia 13 kwietnia 2012 r. I CSK 402/11 (Lex nr 1169138). Ostatecznie przeważał drugi pogląd i Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 czerwca 2012 r. III CZP 28/12 (OSNC 2013/1/6) stwierdził, że osoby niebiorące udziału w postępowaniu zakończonym wydaniem decyzji z naruszeniem prawa określonym w art. 156 § 1 k.p.a. są również uprawnione do dochodzenia odszkodowania na podstawie art. 160 § 1 k.p.a.

Apelacja okazała się zasadna w części dotyczącej rozstrzygnięcia o odsetkach za opóźnienie. Sąd pierwszej instancji zasądził je od następnego dnia po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu, co miało miejsce w dniu 7 listopada 2008 r., przyjmując, że czynność ta zastąpiła wezwanie do spełnienia świadczenia w wysokości, która zawiera w sobie ostatecznie zasądzoną kwotę. Słusznie zarzuca skarżący, iż stanowisko takie nie uwzględnia zasady wyrażonej w art. 363 § 2 k.c. oraz ugruntowanego w tym zakresie orzecznictwa Sądu Najwyższego licznie powołanego w apelacji. Wynika z niego, że w razie ustalenia odszkodowania, zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 363 § 2 k.c., według cen z chwili wyrokowania, należy się ono w tej wysokości, gdy ceny te były wyższe od występujących wcześniej, dopiero od tej chwili. Dopiero zatem od tej chwili można mówić o opóźnieniu się dłużnika w zapłacie odszkodowania ustalonego według tych cen i w konsekwencji dopiero od tej chwili można zasądzić od niego odsetki za opóźnienie (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1994 r., III CZP 105/94, OSNC 1995, nr 2, poz. 26). Jeżeli odszkodowanie

ustalone według cen z chwili wyrokowania jest wyższe od odszkodowania należnego we wcześniejszym terminie płatności i żądanych od niego odsetek za okres od tego terminu do chwili wyrokowania, zasądzenie, oprócz odsetek za opóźnienie od daty wyrokowania, żądanych uprzednio odsetek prowadziłoby do kompensaty uszczerbku pokrytego już przez kwotę odszkodowania ustalonego zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 363 § 2 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2009 r. I CSK 524/08, Lex nr 511024).

W sprawie niniejszej bezsporne jest, że odszkodowanie zostało zasądzone według cen z daty wyrokowania, a powódka nie wykazała, aby żądanie w takiej też wysokości przysługiwało jej już w dacie wniesienia pozwu.

Dlatego też uwzględniając w powyższym zakresie apelację, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok oddalając powództwo o zasądzenie odsetek od przyznanego odszkodowania za okres od dnia 8 listopada 2008 r. do dnia 28 czerwca 2012 r. Zgodnie bowiem z tym co podniesiono wyżej, odsetki przysługują powódce od dnia wyroku Sądu pierwszej instancji, tj. od 29 czerwca 2012 r.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego jako pozbawioną uzasadnionych podstaw (art. 385 k.p.c.). O kosztach postępowania apelacyjnego, z uwagi na uwzględnienie apelacji tylko w nieznacznej części, orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., nakładając na pozwanego obowiązek zwrotu powódce kosztów zastępstwa procesowego.
